

Het poppenhuis thuis

Er is wel geen zaal in het Rijksmuseum die de Nederlandse bezoekers zo van jongsaf aan vertrouwd is als het zaaltje met de poppenhuizen dat ook nu in de reeks nieuwe zalen zijn plaats met ere handhaaft. Het oudste van de drie, beschreven als no. 357 van Th. H. Lunsingh Scheurleer's *Catalogus van Meubelen en Betimmeringen* in het Rijksmuseum (Amsterdam 1952), werd in 1934 geschonken door de nabestaanden van Mevrouw A. S. M. van Tienhoven-Hacke¹, de Weduwe van de Amsterdamse burgemeester, in wiens huis, 'Saxenburg' aan de Keizersgracht 224 het een geliefd en levend stuk van de inboedel moet zijn geweest. De herinnering aan die vervlogen tijd wordt vastgehouden in een serie aquarellen, die de schilder Johannes Bosboom in 1883 aan het burgemeestersechtpaar opdroeg en die hij de voor zichzelf sprekende titel 't Gastvrij Saxenburg' meegaf.

Uit die serie, thans in het bezit van Mr. G. van Tienhoven te Aerdenhout, beelden wij in dit nummer twee aquarellen af: in de eerste plaats de voorgevel van het gastvrije huis waarvan de ramen zijn opengeschoven om het zomerse zonlicht toe te laten in de laaggezolderde kamers daarachter, in de tweede plaats het poppenhuis zelf, dat met zijn wijd openslaande deuren met uitgezaagde gaten oorspronkelijk een 'poppekas' was². Evenals de gevel heeft Bosboom het poppenhuis onder schuin invallend licht gezien, de wemeling der kleine kunstvoorwerpen

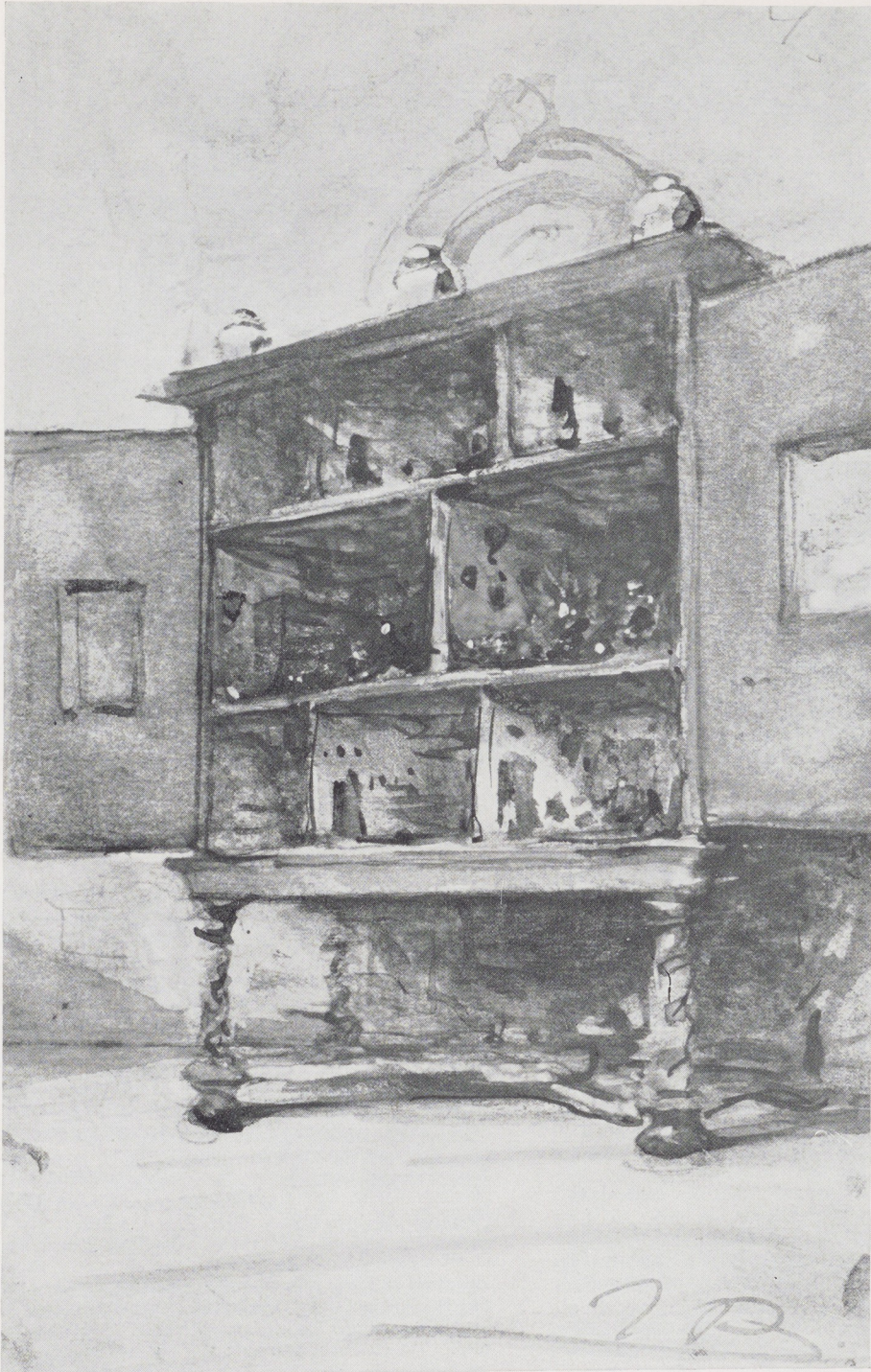

I

opofferend aan de architectonische indeling van het geheel, terwijl de forse rij der Chinese pullen de functie van de kast als meubel accentueert. Door de kastdeuren te verwijderen en de pullen weg te laten heeft het Museum het poppenhuis geëmancipeerd; van speelgoed voor burgemeesterskinderen is het geworden tot een eigen kleine wereld waarin de hedendaagse flatbewoner zijn oog met nostalgie kan laten rondwaren.

¹) Vgl. de *Inventaris van de oudste bezitster, Margaretha de Ruyter*, gepubliceerd door Mej. Dr. I. H. van Eeghen in 'Amsleodamum' 1953, p. 138.

²) *Andere gezichten in het huis Saxenburg zijn afgebeeld bij G. H. Marius en W. Martin, Johannes Bosboom, 's-Gravenhage 1907, t.o.p. 88 op p. 99 en t.o.p. 104.*

2

1. Joh. Bosboom (aquarel) Huis Saxenburg Keizersgracht, Aquarel 26,7 × 15,3 cm.

2. Joh. Bosboom (aquarel) Poppenhuis v. Tienhoven (Rijksmuseum), Aquarel 21,8 × 13,7 cm.
Eig. J. van Tienhoven, Aerdenhout